

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006.

EMBERISMERET ÉS ETIKA

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

Projektmunka

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

OKTATÁSI MINISZTERIUM

A témák sorrendje

1. Az állatvédelem erkölcsi kérdései

- Mutassa be egy kutyamenhely életét, mindennapi gondjait, örömeit! Fejtse ki véleményét a háziállatok tartásának erkölcsi dilemmáiról!
- Vizsgálja meg az ember-állat viszony erkölcsi problémáit! (állatkísérletek, gyógyítás, terápiás lehetőségek stb.)

2. A szólás szabadságának erkölcsi problémái

- Fejtse ki véleményét, egyes, az interneten lévő információk szeméremsértő, a közízlést romboló hatásairól, tárja fel ezek erkölcsi problémáit!
- Mutasson rá a hazug reklámok indítékaira, következményeire, erkölcsi dilemmáira!

3. A gyermekek részére készített filmek, könyvek, műsorok erkölcsi hatásai

- Értelmezze a gyermekek számára készített filmek, könyvek, gyermekműsorok erkölcsi üzeneteit!
- Mutassa be a gyermekirodalom, a gyermekeknek szánt filmek hőseinek erkölcsi karakterét!
Tárja fel a gyermeki személyiséget ért hatások kockázatait!

Megjegyzés:

Az írásbeli vizsgarész maximálisan 80 ponttal értékelhető. Ebből a projektkészítés folyamata 30 pont, a projekt tartalmi elemei 50 pont.

Amennyiben a projektértékelő tanár észreveszi, hogy a vizsgamunka valamely része más személy szellemi terméke, és ezt a vizsgázó idézőjellel vagy más módon nem jelezte, az adott dolgozatrészt a tanár húzza át, és jelölje a margón az eredeti forrást. Amennyiben a bizonyítottan mástól származó projektrészek a teljes mű negyedét elérik, adjon az értékelő az „*Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában*” szempontra nulla pontot.

Amennyiben ennél nagyobb mértékű szabálytalanságot (plágium) észlel, akkor az ügy a továbbiakban a 100/1997 Korm. Rendelet 23.§ és 29.§ alapján intéződik!

I/A Az írásbeli vizsgarész értékelése

I/1. A projektkészítés folyamatának értékelése (Maximálisan 30 pont adható.)

I/2. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez (Maximálisan 50 pont adható.)

I/1. A projektkészítés folyamatának értékelése

A szaktanár a projektmunka elkészítésének egész folyamatát értékeli. Neki kell meggyőződnie arról, hogy a vizsgázó önállóan készíti-e el dolgozatát, végzi kutatási tevékenységét. Az önálló tevékenység nem zárja ki külső segítség igénybevételét, de ez elsősorban tanácsadást, speciális eszközök (filmfelvevő, vágóasztal, riportertermagnó stb.) használatának segítését jelenti. Különösen fontos, hogy módja legyen a szaktanárnak például a szervezéssel kapcsolatos műfajok választása esetén az egész munkafolyamat követésére, abban a vizsgázó szerepének egyértelmű megállapítására.

A projektkészítés folyamata közel ugyanolyan fontos az érettségi vizsgán, mint maga a kész vizsgamunka tartalma és formája. A készítés folyamatát a tanár csak a konzultációkon keresztül tudja nyomon követni, ezért a jelölt számára a konzultációkon való részvétel, és az arra való felkészülés kötelező. Amennyiben a jelölt egyetlen konzultáción sem jelenik meg, vagy ha részt vesz, teljesen felkészületlenül érkezik, akkor a szaktanár a munkáját ebből a szempontból nulla ponttal értékeli.

A készítés folyamatának értékeléséhez nélkülözhetetlen, hogy a tanuló munkanaplót vezessen. Amennyiben a jelölt nem készít munkanaplót, nem adja azt le a kész dolgozat mellékleteként, akkor a „*Munkanapló folyamatos vezetése*” szempontra nulla pontot kell adni.

A szaktanárnak a továbbiakban értékelni kell az egyes részfeladatokat; a cél- és hipotézisalkotást, a tervezet vagy hálóterv készítését, a nyers változat minőségét.

Fontos szempont az is, hogy a diák mennyire tud kooperálni a projektvezetővel, útmutatásait, a konzultáción hallott tanácsait mennyire képes beépíteni tevékenységébe. Több műfaj esetén a diákkal együtt részt vesznek a projektmunkában más személyek is (interjúalanyok, a kérdőíves felmérés válaszadói, a rendezvényszervezés segítői stb.), ezáltal a tanulónak módja van bizonyítani kapcsolatteremtő és kapcsolatfenntartó készségét, valamint kommunikációs képességeit is. A bibliográfia összeállítása nem szorítkozhat a témával kapcsolatos cikkek címeinek összegyűjtésére, a tartalmukat is meg kell ismernie a jelöltnek, az olvasottakat pedig hasznosítania kell kutatásában.

I/2. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez

A projektek megvalósítását a vizsgázó különböző műfajok választásával oldhatja meg. A műfajokat 3 nagy csoportba soroltuk, és műfajcsoportonként készítettük el a javítási útmutatót.

1. Írásos dolgozat típusú projekt
2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt
3. Szervezésen alapuló projekt

I/2/1. Írásos dolgozat típusú projekten értjük a hagyományos házi dolgozatot, esszét, esettanulmányt, dokumentumelemzést, az írásos formában beadott szociológiai jellegű interjút, kérdőíves felmérés elemzését, értékelését, publicisztikai típusú riportot, iskolaújságban megjelenő cikksorozatot.

Az írásos vizsgamunka terjedelme akkor tekinthető megfelelőnek, az érettségihez méltónak, ha terjedelme mellékletek nélkül, 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal kb. 10–12 oldal, kézzel írt változatban valamivel több, 12–15 oldal (a portfólióban beadott anyagokon, mellékleteken kívül). Amennyiben a terjedelem nem éri el az előírtat, akkor „Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő” szempontra nulla pontot kell adni.

I/2/2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekten értjük az audiovizuális produktumot, az iskolai rádió vagy televízió részére készített riport- vagy műsorsorozatot, filmet, egyéb audiovizuális interjút, riportot, fotósorozatot, faliújságon tematikus képsorozatot. A projekt elbírálásának feltétele egy 1–3 oldalas kísérő szöveg mellékelése. A szaktanár egyaránt pontozza a mellékelt írásos művet (*max. 10 pont*) és magát a kész vizsgadarabot (*max. 40 pont*).

A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló produktum terjedelme akkor felel meg az érettségi elvárásnak, ha az iskolarádió, illetve -televízió részére készített műsor legalább 3–5 perc terjedelmű, a műsorsorozat 3–5 részes, a tematikus faliújság minimálisan 3–5 részből áll, a film legalább 5–20 percnyi, a fotósorozat – bármilyen megjelenési formában vagy adathordozón – legalább 10–15 képből áll.

A szaktanár joga annak meghatározása, hogy a vizsgázó milyen, az iskolának is rendelkezésére álló eszközön, hozzáférhető adathordozón, formátumban adhatja be dolgozatát. Ha az ebből adódó nehézségek a végleges leadást követően derültek ki, a vizsgázó utólag is kötelezhető a megfelelő adathordozóra, illetve formátumra történő átmásolásra.

I/2/3. A szervezésen alapuló projekt műfajai közé a közéleti diákrendezvény megszervezését (pl. vitasorozat), az iskolán kívüli közéleti akció szervezését (pl. környezetvédelmi akció), jótékonyági rendezvény lebonyolításában történő részvételt, vagy annak megszervezését soroljuk. A projekt elbírálásának feltétele kísérő szöveg mellékelése. Az elkészített írásbeli munkák ajánlott terjedelme 3–5 oldal. Ha a témavezető tanár nincs jelen a diák által megszervezett rendezvényen, az írásos anyagnak ennél részletesebbnek kell lennie a diák munkájának értékeléséhez. A szaktanár egyaránt pontozza a mellékelt írásos művet (*max. 30 pont*) és magát az akciót, rendezvényt (*max. 20 pont*).

A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő akkor tekinthető az érettségihez méltónak és elvárhatónak, ha a dokumentumokból bebizonyosodik, hogy eléri a 30-35 órát. Ellenkező esetben „A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított időmennyiség dokumentáltan az érettségihez méltó” szempontra az értékelő tanár adjon nulla pontot. Döntését írásban indokolja is meg!

Megjegyzés:

Amennyiben a tanuló az utolsó konzultáció befejezéséig nem határozza meg dolgozata műfaját, a tanár feladata annak eldöntése, hogy melyik műfajcsoportba sorolja be a leadott vizsgadarabot. Választását, amennyiben kevert műfajok alkalmazásáról van szó, értékelésében röviden indokolnia kell.

I/B. Szóbeli vizsga

A projektmunka megvédésének értékelése (Maximálisan 20 pont adható.)

A diák a szóbeli érettségi vizsgán megvédi a vizsgamunkáját. A védelem során a vizsgázó röviden ismerteti projektjét, és válaszol a vizsgabizottság által feltett kérdésekre.

A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projektmunka esetében az érettségi elnök és a vizsgabizottság előzetes engedélyével bemutatható az elkészült vizsgamunka. Az erre felhasznált idő nem számít bele az érettségiző szóbeli feleletének vizsgaidejébe. A vizsgamunka közös megtekintése viszont lehetővé teszi, hogy a bizottság tagjai is érdemi kérdéseket tegyenek fel, megismerjék az érettségiző munkáját.

A szóbeli védelem alkalmával a portfólióban található anyagok bármelyikét a vizsgázó felhasználhatja szemléltetésre, használatára az értékelő tanár bátoríthatja. A vizsgázó projektmunkájának bemutatását az értékelő tanár – a rendelkezésre álló kevés idő miatt – megszakíthatja, hogy maradjon elegendő idő a bizottság kérdéseire is.

A vizsgázót a pontozásban nem érheti hátrány, ha bizottság bármely tagja nem a projekthez kapcsolódó kérdést tesz fel, és arra az érettségiző nem tudja a választ.

A vizsgázó neve:		
Szempontok, kompetenciák	Max. pont	Adott pont
A vizsgamunka tartalmának és az egyéni munka konkrétumainak bemutatása. Hipotézis vagy cél, motiváció ismertetése. (Pl.: a vizsgázó elmondja, miért választotta ezt a témát.)	6	
A projektkészítés során szerzett néhány egyéni tapasztalatát ismerteti. A vizsgázó képes saját projektmunkájának eredményét, erényeit ismertetni, az esetleges kudarcok okát keresi, magyarázza.	4	
Szaknyelv, szakmai ismeretek alkalmazása. A vizsgázótól elvárható, hogy a projekt témájához kapcsolódó szakszavakat megfelelően használja.	4	
A vizsgabizottság által feltett 2–4 kérdés megválaszolása, témataratás, lényegkiemelés.	4	
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	2	
Összesen	20	

Az értékelő tanárnak az útmutatóban található értékelő lapokból lehetősége van annyi példányt másolni, amennyi a vizsgázók száma, ezáltal külön egyéni értékelő lapot nem kell készítenie. A szóbeli vizsga másik feladatának, a tétel kifejtésének értékelési szempontjait a vizsgázó iskolának kell elkészítenie.

1. Az állatvédelem erkölcsi kérdései

- Mutassa be egy kutyamenhely életét, mindennapi gondjait, örömeit! Fejtse ki véleményét a háziállatok tartásának erkölcsi dilemmáiról!
- Vizsgálja meg az ember-állat viszony erkölcsi problémáit! Mutassa be, milyen okok miatt ellentmondásos az állatok megítélése (állatkísérletek, gyógyítás, terápiás lehetőségek stb.)!

I/1. A projektérettségi folyamatának értékelése				
A vizsgázó neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
A vizsgázó önálló részvétele a projekt készítésében	Önállóság az állatvédelem erkölcsi kérdései téma feldolgozásában.	0–2	2	
Konzultációkon való megjelenés	Konzultációkon való aktív részvétel, pontos felkészülés a munka elkészítéséhez.	0–4	4	
K O M P E T E N C I Á K	Információk kezelése, problémafelismerés, problémamegoldó képesség, széles körű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Munkanapló folyamatos vezetése. 0–4 • A vizsgázó portfóliójában bemutatja a készítés folyamatához kapcsolódó anyagait, jegyzeteit, részfejezetét, a dolgozat készítése közben keletkezett produktumot. 0–2 • Írásban elkészített hipotézis vagy célkitűzés, az állatvédelem erkölcsi kérdései téma kiválasztásával kapcsolatos vizsgázói motivációk bemutatása, s a témaválasztás indoklása. 0–2 • Tervezet, illetve hálóterv készítése a munka ütemezésére. 0–2 • A konzultációkon kitűzött határidők pontos betartása. 0–2 • Nyersvázlat, illetve részfejezet elkészítése az állatvédelem erkölcsi kérdései témában. 0–2 	14	
	Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkával kapcsolatos személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban. 0–2 • A projektvezetővel és más érintett személyekkel való jó együttműködés. 0–2 • A szakirodalom megértése, értő feldolgozása. 0–4 • A munkanapló és a tervezet vagy hálóterv tartalma, valamint a konzultációkon való szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, nem tartalmaznak súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat. 0–2 	10	
Összesen (maximum)			30	

I/2/1. Írásos dolgozat típusú projekt

Az állatvédelem erkölcsi kérdései témájú dolgozat várható műfaja a hagyományos házi dolgozat, esszé, esettanulmány, dokumentumelemzés, írásos formában beadott szociológiai jellegű interjú, kérdőíves felmérés elemzése és értékelése, publicisztikai típusú riport, iskolaújságban megjelenő cikksorozat.

Az állatvédelem erkölcsi kérdései témájú írásos dolgozat típusú projekt értékelése				
A vizsgázó neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját szellemi terméke. Az idézeteket, hivatkozásokat pontosan feltünteti.	0–2	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (10-15 oldal). A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	0–2 0–2 0–2 0–6	12	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag meg-alapozott címadás	A cím a tartalommal összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes, ráirányítja a figyelmet az állatvédelem erkölcsi kérdéseire.	0–2	
	Feladat-megértés, probléma-felismerés, probléma-megoldás keresése	<ul style="list-style-type: none"> A munka tartalma megfelel a választott témának, az állatvédelem erkölcsi kérdéseit állítja a középpontba, s a vizsgázó az írásos dolgozat típusú projekthez kapcsolódó műfajokkal szemben támasztott követelményeket betartja. A projektmunka tartalmaz önálló kutatási tevékenységet, (pl.: interjúkészítés, kérdőívkészítés esetében), esetleg eredményt (pl.: saját meglátásainak közlése az állatok kínzásának okairól). 	0–4 0–4	

K O M P E T E N C I Á K	A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> • A produktumhoz kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően alkalmazza. (pl.: a vizsgázó ismeri az állatvédelmi törvényt; vagy láttatja az erkölcsi értékek szerepét az állatokról való gondoskodásban.) Információit többféle műveltségi területről szerzi (pl.: etika, szociológia, pszichológia, szociálpszichológia, jog). Képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére. (Pl.: ugyanazt a jelenséget több oldalról is megvizsgálja: diákok, tudományos kutatók, állatvédők véleménye az állatkísérletekről.) • Hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra. (Elvárható legalább 3–5 rövidebb terjedelmű mű olvasása, pl. Konrad Lorenz: Ember és a kutya; Albert Schweitzer: Az élet tisztelete.) • A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja (pl.: az emberi agresszivitás, szeretet, tisztelet, felelősség, gondoskodás, kíméletesség, ökológiai etika, szocializáció, állatvédelmi törvény). 	0–6	36	
	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. A vizsgázó megtalálja a legfontosabb csomópontokat. (Pl.: az ember-állat kapcsolat jelentősége, az egymásrautaltság fontossága, a kölcsönös ragaszkodás okai, az erkölcsi értékek megjelenése a kapcsolatrendszerben, a szocializáció jelentősége az állatokkal való viszony kialakulásában, a média viselkedésformáló szerepe, az állatvédő mozgalmak tevékenysége.) • A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Pl.: látja az állattartás fontosságát a magányos ember életében.) Képes következtetések levonására. (Pl.: a vizsgázó szerint az állatkínzók megbüntetése segíti megfékezni a kegyetlenkedő magatartást.) 	0–2		
	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • Az elkészült projekt a hipotézisre (kérdőív, interjú esetében) vagy a célra épül, alkalmas a megadott téma vizsgálatára. (Pl.: hipotézis lehet: az embereknek egyre nagyobb szükségük van az állatok barátságára, szeretetére. Cél lehet: az állatvédő mozgalmak tevékenységének bemutatása.) • Sor kerül a hipotézis vagy a cél megvalósulásának értékelésére. 	0–2		
			0–2		

	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz. Fontos szempont, hogy a kérdést ne elvontan, hanem saját környezetében, lakóhelyén vizsgálja.	0–2		
	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, az írásos anyag tartalmazza a szerző saját véleményét.(Pl.: elmondja saját álláspontját az állatkísérletekkel kapcsolatban.)	0–4		
Összesen				50	
Tanári vélemény, aláírás:					

I/2/2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt

Az állatvédelem erkölcsi kérdései témájú vizsgamunka várható műfaja: audiovizuális produktum, az iskolai rádió vagy televízió részére készített riport- vagy műsorsorozat, film, egyéb audiovizuális interjú, riport, fotósorozat, faliújságon tematikus képsorozat.

a) Az állatvédelem erkölcsi kérdései témájú képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése				
A vizsgázó neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a célhoz igazodik, sor kerül a cél megvalósulásának értékelésére is. (Cél lehet pl.: a diákság véleményének bemutatása az ember-állat kapcsolatok fontosságáról és a reagálások elemzése.)	0–2	8
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes a lényegi elemek, ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Pl. a vizsgázó elsősorban az emberi közöny, gondatlanság szempontjából közelíti meg a kutyamenhelyek létrejöttének szükségességét.)	0–2	
	A projektmunka elméleti megalapozása	Mind a produktum megvalósításához szükséges technikai eszközök hatásmechanizmusát, a választott műfaj sajátosságait tükröző elméleti ismeretek tanulmányozását, mind a témához kapcsolódó elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia. Az elméleti ismeretek megfogalmazódnak, azokat megfelelően alkalmazza az érettségiző.	0–4	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség		A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, és nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	0–2	2
Összesen (maximum)				10

b) A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgamunka értékelése				
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt a vizsgázó saját szellemi terméke. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. 	0–2	10	
	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt, az anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, képes érzelmi hatások felkeltésére. 	0–6		
	<ul style="list-style-type: none"> • Jól megállapítható a szerző saját véleménye, pl. a kutyamenhelyen dolgozók munkájával kapcsolatban. 	0–2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgamunka formája az érettségi vizsgához méltó, esztétikai minőséget hordoz. 	0–4	8	
	<ul style="list-style-type: none"> • A produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. 	0–2		
	<ul style="list-style-type: none"> • Képi világa jól szerkesztett, ha van, szövege, szabatosan, pontosan megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	0–2		
KOMPETE NCIAK komplex kezelése	Szakmailag megalapozott címadás	A cím pl. az állatvédelem jelentőségére hívja fel a figyelmet, ötletes, utalhat a választott műfajra.	0–2	22
	A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a kiírt és választott témának, az állatvédelem erkölcsi kérdéseit állítja a középpontba. Betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	0–2	
	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a vizsgázó a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz, megjelennek ok-okozati kapcsolatok, összefüggések. (Pl.: a kutyák gondozásának, ápolásának körülményeit mutatja be, az új gazda keresésének lehetőségeiről kérdezi a dolgozókat.) • Tárgyát vagy témáját több szempontból vizsgálja, és ez választott műfajának megfelelően tükröződik produktumában (pl.: ütközteti az eltérő véleményeket a saját álláspontjával). 	0–4	

A projekt készítésének szakmai meg-alapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek megjelennek a kész műben. (Pl.: az erkölcsi értékek alapján fogalmazza meg kérdéseit.) • A szakmai ismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (pl.: képnnyelv, hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika) megfelelően alkalmazza. 	0–4		
A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz (pl.: a vizsgázó kitér az állatvédők mentőakcióira).	0–2		
Összesen (maximum)			40	
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelte írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt)			50	
Tanári vélemény, aláírás:				

I/2/3. Szervezésen alapuló projekt

Az állatvédelem erkölcsi kérdései téma megvalósítható szervezésen alapuló projekt műfaji keretei között is. Elképzelhető például egy olyan vitasorozat szervezése, ahol az állatvédelem aktuális témáiról, gondjairól ütköztetik a véleményüket a diákok és a meghívott szakemberek.

a) Az állatvédelem erkölcsi kérdései témájú szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése				
A vizsgázó neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye, és mit végzett a többi szervező. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat.	0–4	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3–5 oldal). A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi izlésesek. Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. 	0–4 0–2 0–2	8	
Célmeghatározás és értékelés	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a rendezvényszervezés céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat. (A vizsgázó kijelöli a vitasorozat témáját, pl.: az állatvédelem aktuális feladatai, az élet tisztelete.) Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére is. 	0–4 0–2	18	

K O M P E T E N C I Á K	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Pl.: amennyiben vitavezető is, meg tudja tervezni a vita menetét és a várható reagálásokat.) A tanuló törekszik a lényegi elemek hangsúlyozására. (Pl.: vigyáz a témától való „elkanyarodás” veszélyeire. Próbálja kérdéseit az állatvédelem erkölcsi dilemmái mentén megfogalmazni.) 	0–2		
			0–2		
	A projektmunka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> Az elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia. A szervezéshez tartozó marketing- és PR-tevékenység elméleti ismeretei megjelennek, azokat a vizsgázó megfelelően alkalmazza. (Rendelkezik megfelelő ismeretekkel, pl. a szociológia, szociálpszichológia területéről, és tudja irányítani a vita menetét az állatvédelem és az erkölcsi kérdések összefüggései felé.) Rávilágít a szervezés jogi, gazdasági feltételeire. 	0–4		
Összesen				30	

b) Az állatvédelem erkölcsi kérdései témájú szervezésen alapuló projekt lebonyolítási módjának értékelése

Szempontok, kompetenciák		Pont	Max. pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményezőképeség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított időmennyiség dokumentáltan az érettségihez méltó (30–35 óra).	0–2	2	
	A tanuló motiváltsága megfelelő mértékű, önmaga áll elő ötletekkel. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként, munkatársként.	0–4	4	
A figyelemfelkeltés és az érdeklődés megtartásának képessége	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvényre a figyelem felkeltése ötletes, több információhordozót is használ, vagy tükröződik a személyes meggyőzésre tett erőfeszítés. 	0–2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A szervezés folyamatában a vizsgázó képes a megfelelő tájékoztatásra. A tanuló képes a kapcsolatteremtésre, számára esetleg idegen környezetben is jól kommunikál. 	0–2		

Szervező-készség, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A célhoz kapcsolódó időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos. (Pl. a vitasorozat egyes részeinek elosztása, a részek mennyiségi meghatározásának minősége.) • A helyszín megválasztása megfelelő, a költségigények meghatározása optimális módon megtörtént. <p>A vizsgázó képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére. Pl. össze tudja hangolni a diáktársak álláspontját az állatvédelemmel kapcsolatban a meghívott vendégek reagálásaival.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az esemény menetének összefogása, irányítása megvalósult. A rendezvény értékelése és a megfelelő visszacsatolás megtörtént. 	0–2		
Helyzet-felismerő, konfliktus-kezelő és problémamegoldó képesség	<ul style="list-style-type: none"> • A tervezés és lebonyolítás során az esetleges, várható gátló, zavaró tényezők megoldását megtervezte a vizsgázó. (Pl.: esőnap, áramhiány, rendzavarás stb.) • A tanuló képes volt a program kapcsán keletkező feszültségek kezelésére, illetve az akadályok leküzdésére, meg tudta oldani a váratlan helyzeteket, reagált a felvetésekre. 	0–2		
Összesen (maximum)			20	
A szervezésen alapuló projekt összesített pontszáma (a és b rész együtt)			50	
Tanári vélemény, aláírás:				

II. A szólás szabadságának erkölcsi problémái

- Fejtse ki véleményét az interneten lévő információk szeméremsértő, a közízlést romboló hatásairól, tárja fel ezek erkölcsi problémáit!
- Mutasson rá a hazug reklámok indítékaira, következményeire, erkölcsi dilemmáira!

II/1. A projektérettégi folyamatának értékelése					
A vizsgázó neve:					
Szemponatok			Pont	Max. pont	Adott pont
A vizsgázó önálló részvétele a projektkészítésében		Önállóság a szólás szabadságának erkölcsi problémái téma feldolgozásában.	0–2	2	
Konzultációkon való megjelenés		Konzultációkon való aktív részvétel, pontos felkészülés a munka elkészítéséhez.	0–4	4	
K O M P E T E N C I Á K	Információk kezelése, probléma-felismerés, problémamegoldó képesség, Széles körű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Munkanapló folyamatos vezetése. • A vizsgázó portfóliójában bemutatja a készítés folyamatához kapcsolódó anyagait, jegyzeteit, részfejezetét, a dolgozat készítése közben keletkezett produktumot. • Írásban elkészített hipotézis vagy célkitűzés, a szólás szabadsága erkölcsi problémái téma kiválasztásával kapcsolatos vizsgázói motivációk bemutatása, s a témaválasztás indoklása. • Tervezet, illetve hálótér készítése a munka ütemezésére. • A konzultációkon kitűzött határidők pontos betartása. • Nyersváltozat, illetve részfejezet elkészítése a szólás szabadságának erkölcsi problémái témában. 	0–4 0–2 0–2 0–2 0–2	14	
	Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkával kapcsolatos személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban. • A projektvezetővel és más érintett személyekkel való jó együttműködés. • A szakirodalom megértése, értő feldolgozása. • A munkanapló és a tervezet vagy hálótér tartalma, valamint a konzultációkon való szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, nem tartalmaznak súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat. 	0–2 0–2 0–4 0–2	10	
Összesen (maximum)				30	

II/2.1. Írásos dolgozat típusú projekt

A szólás szabadságának erkölcsi problémái témájú dolgozat várható műfaja a hagyományos házi dolgozat, esszé, esettanulmány, dokumentumelemzés, írásos formában beadott szociológiai jellegű interjú, kérdőíves felmérés elemzése, értékelése, publicisztikai típusú riport, iskolaújságban megjelenő cikksorozat.

A szólás szabadságának erkölcsi problémái témájú írásos dolgozat típusú projekt értékelése				
A vizsgázó neve:				
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját szellemi terméke. Az idézeteket, hivatkozásokat pontosan feltünteti.	0–2	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (10-15 oldal). A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	0–2 0–2 0–2 0–6	12	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A cím a tartalommal összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes, ráirányítja a figyelmet, pl.: a reklámok manipulációs céljaira.	0–2	
	Feladatmegértés, problémafelismerés, probléma-megoldás keresése	<p>A munka tartalma megfelel a választott témának, a vizsgázó pl.: az internet közízlésromboló hatását állítja a középpontba. A vizsgázó az írásos dolgozat típusú projekthez kapcsolódó műfajokkal szemben támasztott követelményeket betartja.</p> <ul style="list-style-type: none"> A projektmunka tartalmaz önálló kutatási tevékenységet (pl.: interjúkészítés, kérdőív-készítés esetében), esetleg eredményt. (Pl.: a vizsgázó a kérdőívek feldolgozása után megfogalmazza saját megállapításait korosztálya értékfelfogásával, ízlésvilágával kapcsolatban.) 	0–4 0–4	

K O M P E T E N C I Á K	A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> A produktumhoz kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően alkalmazza. (Pl.: a vizsgáló rendelkezik megfelelő ismeretekkel a szólás szabadságának emberjogi vonatkozásaival kapcsolatban. Vagy tisztában van a rágalmazás stigmatizáló szerepével.) <p>Információit többféle műveltségi területről szerzi (szociológia, etika, szociálpszichológia, pszichológia, jog).</p> <p>Képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére. (Pl.: a vizsgáló megpróbálja ugyanazt a problémát különböző szempontból bemutatni.)</p> <ul style="list-style-type: none"> Hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra (elvárható legalább 3–5 rövidebb terjedelmű mű olvasása). <p>A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja. (Pl.: emberi jogok, demokrácia, erkölcsi érték, stigma, előítélet, vélemény szabadság, jogorvoslat, rágalmazás, politikai kultúra, manipuláció.)</p>	0–6	36	
	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. A vizsgáló megtalálja a legfontosabb csomópontokat. (Pl.: a szólásszabadság emberi jog, az Alkotmány biztosítja, gyakorlásánál mások személyiségi jogai nem sérülhetnek.) A vizsgáló képes ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Pl. látja a véleménynyilvánítás felelősségét.) <p>Képes következtetések levonására. (Pl. a vizsgáló tudja, hogy a demokrácia egyik alappillére a szabad véleménynyilvánítás, és ez összefügg az állampolgárok politikai kultúrájával.)</p>	0–2		
	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> Az elkészült projekt a hipotézisre (kérdőív, interjú esetében) vagy a célra épül, alkalmas a megadott téma vizsgálatára. (Pl. hipotézis lehet: a társadalom értékfel fogásából hiányzik az internettel kapcsolatos felelősség. Cél lehet: az interneten megjelenő ízlés-romboló információk elemzése.) Sor kerül a hipotézis vagy a cél megvalósulásának értékelésére. 	0–2		
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz. Fontos szempont, hogy a kérdést ne elvontan, hanem saját környezetében, lakóhelyén vizsgálja.	0–2		

	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, egyéni hang, az írásos anyag tartalmazza a szerző saját véleményét, pl. a hazug reklámokkal kapcsolatban.	0–4		
Összesen			50		
Tanári vélemény, aláírás:					

II/2/2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt

A szólás szabadságának erkölcsi problémái témájú vizsgamunka várható műfaja: audiovizuális produktum, az iskolai rádió vagy televízió részére készített riport- vagy műsorsorozat, film, egyéb audiovizuális interjú, riport, fotósorozat, faliújságon tematikus képsorozat.

a) A szólás szabadságának erkölcsi problémái témájú képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése				
A vizgázó neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott Pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a célhoz igazodik, sor kerül a cél megvalósulásának értékelésére is. (Pl. cél lehet: internetezők megszólaltatása, reagálásaik bemutatása.)	0–2	8
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizgázó képes a lényegi elemek, ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Pl.: a vizgázó elsősorban a nyilvános hazugságok társadalmi, erkölcsi okaira koncentrálnak.)	0–2	
	A projektmunka elméleti megalapozása	Mind a produktum megvalósításához szükséges technikai eszközök hatásmechanizmusát, a választott műfaj sajátosságait tükröző elméleti ismeretek tanulmányozását, mind a szólás szabadsága fogalommal kapcsolatos ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia. Az elméleti ismeretek megfogalmazódnak, azokat megfelelően alkalmazza az érettségiző.	0–4	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség		A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, és nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	0–2	2
Összesen (maximum)			10	

b) A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgamunka értékelése					
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt a vizsgázó saját szellemi terméke. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. 	0–2	10		
	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt, az anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, képes érzelmi hatások felkeltésére. 	0–6			
	<ul style="list-style-type: none"> • Jól megállapítható a szerző saját véleménye, pl. az interneten megjelent információkkal kapcsolatban. 	0–2			
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgamunka formája az érettségi vizsgához méltó, esztétikai minőséget hordoz. 	0–4	8		
	<ul style="list-style-type: none"> • A produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. 	0–2			
	<ul style="list-style-type: none"> • Képi világa jól szerkesztett, ha van, szövege, szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	0–2			
Szakmailag megalapozott címadás	A cím a témával összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes, utalhat a választott műfajra.	0–2	22		
K O M P E T	A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a kiírt és választott témának, a szólásszabadság dilemmáit állítja a középpontba. Betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.			0–2
E N C I Á K	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a vizsgázó a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz, megjelennek ok-okozati kapcsolatok, összefüggések. (Pl.: látja a véleménynyilvánítás felelősségét, a jog gyakorlásának korlátait.) 			0–4
		<ul style="list-style-type: none"> • Tárgyát vagy témáját több szempontból vizsgálja, ábrázolja. (Pl.: értelmezi az Alkotmányban biztosított szabadságjogok viszonylatában, illetve emberi jogként.) 			0–4

A projekt készítésének szakmai meg-alapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek tükröződnek a kész műben. (Pl. a vizsgázó tudja a szabad véleménynyilvánítás jelentőségét a demokráciákban.) • A szakmai ismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (pl.: képnelv, hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika) megfelelően alkalmazza. 	0–4		
A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz. (Pl. elmondja véleményét a valótlan híryananyagok erkölcsi megítélésével kapcsolatban.)	0–2		
Összesen (maximum)			40	
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt)			50	
Tanári vélemény, aláírás:				

II/2/3. Szervezésen alapuló projekt

A szolás szabadságának erkölcsi problémái téma megvalósítható a szervezésen alapuló projekt műfaji keretei között is. Elképzelhető egy vitasorozat szervezése a téma adta lehetőségek felhasználásával.

a) A szolás szabadságának erkölcsi problémái témájú szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése				
A vizsgázó neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye és mit végzett, pl. a többi szervező. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat.	0–4	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3–5 oldal). A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített. Szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. 	0–4 0–2 0–2	8	
K O M P E T E N C I Á K Célmeghatározás és értékelés	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a rendezvényszervezés céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat. (Pl. a vizsgázó célként jelöli a vitasorozat esetében, hogy a szabad véleménynyilvánítás problémáira, dilemmáira, határaitra hívja fel a figyelmet.) Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére is. 	0–4 0–2	18	

K O M P E T E N C I Á K	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Pl.: képes az ütemezés szakaszait egymásra építeni, s a tartalmi elemeket csoportosítani.) A tanuló törekszik a lényegi elemek hangsúlyozására. (Pl.: vitasorozat esetében próbálja kérdéseit a szólás szabadsága és a többi emberi jog összefüggései alapján megfogalmazni.) 	0–2		
	A projektmunka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> Az elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia, a szervezéshez tartozó marketing- és PR- tevékenység elméleti ismeretei megjelennek, azokat a vizsgázó megfelelően alkalmazza. (Rendelkezik a témához kapcsolódó elméleti ismeretekkel, pl. a szociológia, szociálpszichológia, etika, jog területéről.) Rávilágít a szervezés jogi, gazdasági feltételeire. 	0–4		
Összesen:				30	

b) A szólás szabadságának erkölcsi problémái témájú szervezésen alapuló projekt lebonyolítási módjának értékelése

Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont	
K O M P E T E N C I Á K	Önálló munka- végző- és kezdeményező képesség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított időmennyiség dokumentáltan az érettségéhez méltó (30–35 óra).	0–2	2	
		A tanuló motiváltsága megfelelő mértékű, önmaga javasol, áll elő ötletekkel. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként, munkatársként.	0–4	4	
	A figyelemfelkeltés és az érdeklődés megtartásának képessége	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvény meghirdetésének körülményeinél a figyelem felkeltése ötletes, többfajta információhordozót is használ, vagy tükröződik a személyes meggyőzésre tett erőfeszítés. A szervezés folyamatában a vizsgázó képes a megfelelő tájékoztatásra. A tanuló képes a kapcsolatteremtésre, számára esetleg idegen környezetben is jól kommunikál. 	0–2 0–2	4	

III. A gyermekek részére készített filmek, könyvek, műsorok erkölcsi hatásai

- Értelmezze a gyermekek számára készített filmek, könyvek, gyermekműsorok erkölcsi üzeneteit!
- Mutassa be a gyermekirodalom, a gyermekeknek szánt filmek hőseinek erkölcsi karakterét!
Tárja fel a gyermeki személyiséget ért hatások kockázatait!

III/1. A projektérettségi folyamatának értékelése					
A vizsgázó neve:					
Szempontok			Pont	Max. pont	Adott pont
A vizsgázó önálló részvétele a projekt készítésében		Önállóság a gyermekek részére készített filmek, könyvek, műsorok erkölcsi hatásai téma feldolgozásában.	0–2	2	
Konzultációkon való megjelenés		Konzultációkon való aktív részvétel, pontos felkészülés a munka elkészítéséhez.	0–4	4	
K O M P E T E N C I Á K	Információk kezelése, probléma-felismerés, problémamegoldó képesség, széles körű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Munkanapló folyamatos vezetése. • A vizsgázó portfóliójában bemutatja a készítés folyamatához kapcsolódó anyagait, jegyzeteit, részfejezetét, a dolgozat készítése közben keletkezett produktumot. • Írásban elkészített hipotézis vagy célkitűzés, a gyermekek részére készített filmek, könyvek, műsorok erkölcsi hatásai téma kiválasztásával kapcsolatos vizsgázói motivációk bemutatása, s a témaválasztás indoklása. • Tervezet, illetve hálóterv készítése a munka ütemezésére. • A konzultációkon kitűzött határidők pontos betartása. • Nyersváltozat, illetve részfejezet elkészítése a gyermekek részére készített filmek, könyvek, műsorok erkölcsi hatásai témához. 	0–4 0–2 0–2	14	
	Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkával kapcsolatos személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban. • A projektvezetővel és más érintett személyekkel való jó együttműködés. • A szakirodalom megértése, értő feldolgozása. • A munkanapló és a tervezet vagy hálóterv tartalma, valamint a konzultációkon való szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, nem tartalmaznak súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat. 	0–2 0–2 0–4 0–2	10	
Összesen (maximum)				30	

III/2/1. Írásos dolgozat típusú projekt

A gyermekek részére készített filmek, könyvek, műsorok erkölcsi hatásai témájú dolgozat várható műfaja a hagyományos házi dolgozat, esszé, esettanulmány, dokumentumelemzés, írásos formában beadott szociológiai jellegű interjú, kérdőíves felmérés elemzése, értékelése, publicisztikai típusú riport, iskolaújságban megjelenő cikksorozat.

A gyermekek részére készített filmek, könyvek, műsorok erkölcsi hatásai témájú írásos dolgozat típusú projekt értékelése				
Vizsgáló neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége	Az érettségi dolgozat a vizsgáló saját szellemi terméke. Az idézeteket, hivatkozásokat pontosan feltünteti.	0–2	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (10–15 oldal). A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címet tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. Szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	0–2 0–2 0–2 0–6	12	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A cím a tartalommal összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes. (Pl.: ráirányítja a figyelmet a népszerű rajzfilmfigurák ijesztő külsejére.)	0–2	
	Feladatmegértés, problémafelismerés, probléma-megoldás keresése	<ul style="list-style-type: none"> A munka tartalma megfelel a választott témának, a gyermekeknek szánt filmek, könyvek, műsorok erkölcsi hatásait állítja a középpontba. A vizsgáló az írásos dolgozat típusú projekthez kapcsolódó műfajokkal szemben támasztott követelményeket betartja. A projektmunka tartalmaz önálló kutatási tevékenységet (kérdőív, interjúkészítés esetében, pl. a gyermekműsorok megítélésének vizsgálata különböző társadalmi csoportok bevonásával), esetleg eredményt. 	0–4 0–4	

K O M P E T E N C I Á K	<p>A projekt elméleti megalapozása az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A produktumhoz kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően alkalmazza. (Pl.: a vizsgázó bemutatja a negatív hős jellemző személyiségvonásait, összefüggésbe állítva a mintaadás jelentőségével, utal a szocializáció fontosságára, a média személyiségformáló szerepére.) • Információit többféle műveltségi területről szerzi. (Pl.: szociológia, etika, szociálpszichológia, pszichológia.) • Képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére. (Pl.: látja az emberi viselkedés erkölcsi sajátosságainak és napjaink mesehősei erkölcsi cselekedeteinek azonosságait.) • Hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra (elvárható legalább 3–5 rövidebb terjedelmű mű olvasása. Pl. Bruno Bettelheim: A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek). • A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja. (Pl.: társadalmi, erkölcsi értékek, a jó és a rossz, bűn és erény, példakép, szerepek, agresszivitás, szeretet, a segítségnyújtás formái, lelkiismeret, lelkiismeret-furdalás, közvélemény, manipuláció, életkori sajátosságok.) 	0–6	36	
	<p>A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. A vizsgázó megtalálja a legfontosabb csomópontokat. (Pl. a rajzfilmek elemzése kapcsán bemutatja a felnőtteknek szánt akciófilmek utánzásának formáit, s a bennük lévő erkölcsi üzeneteket.) A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Pl. a vizsgázó látja a gyermeki világ felnőtté változtatásának személyiségre ható problémáit.) Képes következtetések levonására. (Pl. az erkölcsi értékek megjelenítésének hiánya a társadalom egészének értékzavaraihoz vezet.) 	0–2		

	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • Az elkészült projekt a hipotézisre (kérdőív, interjú esetében) vagy a célra épül, alkalmas a megadott téma vizsgálatára. (Pl. hipotézis lehet: a gyermekek kifestőként mozognak a világban, és ebben meghatározó szerepe van a gyermekműsoroknak. Cél lehet: az ún. mai mesék elemzése a bennük rejlő erkölcsi tartalmak szempontjából.) • Sor kerül a hipotézis vagy a cél megvalósulásának értékelésére. 	0–2		
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz. Fontos szempont, hogy a kérdést ne elvontan, hanem saját környezetében, lakóhelyén vizsgálja.	0–2		
	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, az írásos anyag tartalmazza a szerző saját véleményét. (Pl. bemutatja kedvenc mesehősét erkölcsi szempontból.)	0–4		
Összesen			50		
Tanári vélemény, aláírás:					

III/2/2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt

A gyermekek részére készített filmek, könyvek, műsorok erkölcsi hatásai témájú vizsgamunka várható műfaja: audiovizuális produktum, az iskolairádió vagy -televízió részére készített riport- vagy műsorsorozat, film, egyéb audiovizuális interjú, riport, fotósorozat, faliújságon tematikus képsorozat.

a) A gyermekek részére készített filmek, könyvek, műsorok erkölcsi hatásai témájú képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése					
A vizsgázó neve:					
Szemponatok			Pont	Max. pont	Adott Pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a célhoz igazodik, sor kerül a cél megvalósulásának értékelésére is. (Pl. cél lehet egy korosztály véleményének bemutatása a példaképkeresés szempontjából.)	0–2	8	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes a lényegi elemek, ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Pl. a vizsgázó elsősorban a filmek erkölcsi üzeneteivel foglalkozik, összefüggéseket keres a társadalmi valóság és a filmek mondanivalója között.)	0–2		
	A projektmunka elméleti megalapozása	Mind a produktum megvalósításához szükséges technikai eszközök hatásmechanizmusát, a választott műfaj sajátosságait tükröző elméleti ismeretek tanulmányozását, mind a gyermekeknek szánt filmek, könyvek, műsorok erkölcsi hatásaival kapcsolatos ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia, az elméleti ismeretek megfogalmazódnak, azokat megfelelően alkalmazza az érettségiző.	0–4		
	Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, és nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	0–2	2	
Összesen (maximum)				10	

b) A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgamunka értékelése			
Szemponatok	Pont	Max. pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt a vizsgázó saját szellemi terméke. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. • A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt, az anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang. • Jól megállapítható a szerző saját véleménye, pl. a negatív hősök szerepeltetésének és győzelmének személyiségromboló hatásairól. 	0–2 0–6 0–2	10
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgamunka formája az érettségi vizsgához méltó, esztétikai minőséget hordoz. • A produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. • Képi világa jól szerkesztett, ha van, szövege szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	0–4 0–2 0–2	8
Szakmailag megalapozott címadás	A cím a témával összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes, utalhat a választott műfajra.	0–2	22
KOMPETE A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a kiírt és választott témának, a gyermekeknek szánt filmek, könyvek, műsorok erkölcsi hatásait állítja a középpontba. Betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	0–2	
NE CI I Á K A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a vizsgázó a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz, megjelennek ok-okozati kapcsolatok, összefüggések. (Pl. láttatja a gyermekszterek felnőttként való viselkedésének a gyermeknézők személyiségére gyakorolt hatásait.) Tárgyát vagy témáját több szempontból vizsgálja, ábrázolja. (Pl. saját álláspontja mellett bemutatja különböző korosztályok, társadalmi csoportok véleményét a Harry Potter-jelenséggel kapcsolatban.)	0–4 0–4	

A projekt készítésének szakmai meg-alapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek tükröződnek a kész műben. (Pl. a vágási technika, a kameraállás jól érzékelteti a vizsgázó által közvetített gondolatokat a rajzfilmek durva ábrázolásmódjával kapcsolatban.) • A szakmai ismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (pl.: képnyelv, hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika) megfelelően alkalmazza. 	0–4		
A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz.	0–2		
Összesen (maximum)			40	
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt)			50	
Tanári vélemény, aláírás:				

III/2/3. Szervezésen alapuló projekt

A gyermekeknek készített filmek, könyvek, műsorok erkölcsi hatásai téma megvalósítható a szervezésen alapuló projekt műfaji keretei között is. A vélemények ütköztetésére a vizsgázó tervezhet vitasorozatot.

a) A gyermekeknek készített filmek, könyvek, műsorok erkölcsi hatásai témájú szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése				
A vizsgázó neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye, és mit végzett a többi szervező. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat.	0–4	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3–5 oldal). A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített. Szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi izlésesek. Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. 	0–4 0–2 0–2	8	
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés <ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a rendezvényszervezés céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat. (Pl. a vizsgázó eldönti, kiket hív meg a programra, s mi lesz a vezérgondolat a vitákhoz.) Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére is. 	0–4 0–2	18	

K O M P E T E N C I Á K	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. (Pl. képes egy-két várható, egymásnak ellentmondó reagálást betervezni, s abból kitalálni a továbblépés lehetőségeit.) A tanuló törekszik a lényegi elemek hangsúlyozására. (Pl. próbálja kérdéseit a gyermekeknek szánt irodalom, filmek, műsorok erkölcsi problémái mentén megfogalmazni.) 	0–2		
			0–2		
	A projektmunka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> Az elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia, a szervezéshez tartozó marketing- és PR-tevékenység elméleti ismeretei megjelennek, azokat megfelelően alkalmazza. (Rendelkezik szociológiai, pszichológiai, etikai, szociálpszichológiai ismeretekkel.) Rávilágít a szervezés jogi, gazdasági feltételeire. 	0–4		
Összesen:				30	

b) A gyermekeknek készített filmek, könyvek, műsorok erkölcsi hatásai témájú szervezésen alapuló projekt lebonyolítási módjának értékelése

Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont
K O M P E T E N C I Á K	Önálló munkavégző és kezdeményező képesség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított időmennyiség dokumentáltan az érettségéhez méltó (30–35 óra).	0–2	2
		A tanuló motiváltsága megfelelő mértékű, önmaga javasol, áll elő ötletekkel. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként, munkatársként.	0–4	4
	A figyelemfelkeltés és az érdeklődés megtartásának képessége	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvény meghirdetésének körülményeinél a figyelem felkeltése ötletes, többfajta információhordozót is használ, vagy tükröződik a személyes meggyőzésre tett erőfeszítés. A szervezés folyamatában a vizsgázó képes a megfelelő tájékoztatásra. A tanuló képes a kapcsolatteremtésre, a számára esetleg idegen környezetben is jól kommunikál. 	0–2 0–2	4

K O M P E T E N C I Á K	Szervező- készség, az informá- ciók komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A célhoz kapcsolódó időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos. (Pl. a vitasorozat egyes részeinek elosztása az altémák szempontjából is egyensúlyban van.) • A helyszín megválasztása megfelelő, a költségigények meghatározása megfelelő módon megtörtént. • A vizsgázó képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére. (Pl. képes a Harry Potter regények különböző megítéléséből, a népszerű gyermekműsorokra vonatkozó véleményekből levonni a vitasorozat tanulságait, az ott jelenlevők álláspontját megfogalmazni.) • Az esemény menetének összefogása, irányítása megvalósult. A rendezvény értékelése és a megfelelő visszacsatolás megtörtént. 	0–2	6	
	Helyzet- felismerő, konfliktus- kezelő és probléma- megoldó képeség	<ul style="list-style-type: none"> • A tervezés és lebonyolítás során az esetleges, várható gátló, zavaró tényezők megoldását megtervezte a vizsgázó (esőnap, áramhiány, rendzavarás stb.). • A tanuló képes volt a program kapcsán keletkező feszültségek kezelésére, az akadályok leküzdésére, meg tudta oldani a váratlan helyzeteket, illetve reagált a felvetésekre. 	0–2		
Összesen (maximum)				20	
A szervezésen alapuló projekt írásos anyagának és a lebonyolítás módjának összesített pontszáma (a és b rész együtt)				50	
Tanári vélemény, aláírás:					